

δὲ αὐτὸν τέλος τοῦ οὐμβάντος τούτου. Τὸ λοιπὸν, παρηγορήσου, μικρὰ, καὶ ἐνθυμῶ μόνον τὸ συμβάν τοῦτο, ὡς μαθημα σωτήριον. Ἡμεῖς αἱ γυναῖκες, βλέπεις, εἰμεθα ὀλίγον ὡς αἱ σκνίπες· ἀγαπῶμεν πᾶν τὸ λάμπον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας· ἐπειτα εἴμεθα φιλάρεσκοι, καὶ ἔχομεν μίαν γελόϊαν μανίαν νὰ λατρευώμεθα μετὰ κρότου. Τὸν ἀγαθὸν, τὸν εὐγενῆ, τὸν ἀφωτισμένον καὶ μετρίφρονα, αὐτὸν πολ- λάκις οὐδὲ γυρίζομεν νὰ ἰδῶμεν, ἐπιθυμοῦμεν. . . »

— Φθάνει ἀγαθήμου θεῖο, φθάει· βλέπετε κα- λῶς, ὅτι δὲν ἐπιθυμῶ πλέον τίποτε. »

Ἡ κόμισσα εἶχε ἀρῖσει τὴν κεφαλὴν της νὰ πύσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ῥυτλάνδου, καὶ ἤγειρε πρὸς αὐτὸν βλέμματα ἐμπλεια ἔρωτος.

« Ὡ Ῥυτλάνδε! τῷ εἶπε μετὰ φωνῆς μεστής ἡδονικότητος θοπερίας, καὶ ἀφελείας ἐπαγαγικωτάτης, ἐὰν ἤμην ἐλευθέρη νὰ σᾶς ἀποποιήθῃ τὴν χεῖρα μου, πρὸ πολλοῦ ἤθελον σᾶς τὴν προσφέρει. »

Ἡ δέσποινα τὰς λέξεις ταύτας ἀκούσασα, κατε- λύθη ὑπὸ παραφόρου ἱλαρότητος.

— Βλέπεις, Κλαρίσσα, σὲ ἀγαπῶ ὅ,τι καὶ ἄ· κά- μης, διότι εἶσαι γυνὴ μέχρι τοῦ λεπτοῦ ἄκρου τῶν ὠρῶν δακτύλων σου.

— Καί, ἐν τούτοις, εἶπεν ἡ κόμισσα κινῶσα τὴν κεφαλὴν μὲ ὕψος κακίζοντος, δὲν ἐφοβήθη ἀπόψε νὰ μέ... Κακὴ Αὐρηλία... νὰ με εἰπῇς, ὅτι ὁ Ῥυτλάνδος ἐμελλε νὰ νυμφευθῇ!

— Ἀρελὴς ποῦ εἶσαι! τὸ εἶπα διὰ νὰ σὲ κάμω νὰ τὸν θελήσης... Καί, ἐπειτα, μήπως τόσον πολὺ ἠπατήθημεν; » ἀπεκρίθη ἡ δέσποινα θεωροῦσα ἀμφο- τέρους μετὰ λεπτοῦ μειδιάματος.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) Π. Η.

ΠΡΩΤΑ ΠΛΟΙΑ ΤΟΥ ΜΕΞΙΚΑΝΙΚΟῦ ΝΑΥΤΙΚΟῦ.

(Διήγημα ἱστορικόν).

Α'.

Ἀπὸ τῆς νήσου Γουαϊάτης εἰς Ἀκαλποῦκον.

Τὴν 18 ὁκτωβρίου 1825, δύο πλοῖα, ἡ Ἀσία ναὺς μεγάλη καὶ ἡ Καρτερία ἡμιόλιον ὀκτώ τηλε- βόλων, προσωρμίζοντο εἰς τὴν Γουαϊάνην, μίαν τῶν Μαρριανῶν νησῶν· τὸ πλήρωμα τῶν πλοίων τούτων, πρὸ ἑξ μηνῶν ἀναχωρήσαν ἐκ τῆς Ἰσπανίας, μὴ ἔ- χον ἐπαρκὴ τὰ πρὸς ζωάρκειαν, μόλις λαμβάνον τὸν μισθὸν τον, καὶ ὑπὸ τῶν κακοπαθειῶν καὶ τῶν κόπων βασανιζόμενον, συνελάμβανε κρυφὰ σκοποὺς στασια- στικούς, οἵτινες μάλιστα ὑπεθάλλοντο μετὰ πλειοτέρας ἐνεργείας εἰς τὴν Καρτερίαν, διηκουμένην ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου δὸν Ὀριέβας, ἀνδρὸς τραχέως καὶ ἀτρο- μήτου ἐν πανὶ καιρῷ καὶ περιστάσει. Ἀβαρίαι ση- μαντικαί, ἀπρόοπτοι, καὶ ἀπίθανοι ἔχον ἀναγκάσει

τὸ ἡμιόλιον νὰ σταματήσῃ, καὶ ὑποχωρῶνται τὴν Ἀ- σίαν, διοικουμένη ὑπὸ τοῦ δὸν Ῥόκη Γουτουάρη, νὰ προσωρμισθῇ ἐν τῷ ῥηθέντι λιμένι. Μίαν νύκτα, ὁ πολυγνώμων εἶχε θραυθῇ, ἀγνωστον πῶς μίαν ἄλλην εἰς πρότοναι (hau bans) εἶχον κοπῇ, ὁ δὲ ἱστός ἐπίπτε μεθ' ὅλου τοῦ κατάρτισμου του.

Ἡ νῆσος τῆς Γουϊάτης ὑπαγομένη, ὡς αἱ Μαρριαν- αὶ, εἰς τὴν γενικὴν διοίκησιν τῶν Φιλιππινῶν, παρέ- χει εἰς τοὺς Ἰσπανοὺς ἀτυλὸν πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν ναυσιβλαβειῶν των.

Ὁ δὸν Ὀριέβας παρέστησεν εἰς τὸν δὸν Ῥόκην τὴν παραλυσίαν τῆς πειθαρχίας, ἥν παρετήρησεν εἰς τὰ πλοῖόν του, καὶ οἱ δύο πλοιάρχοι κατέλαβον δι- πλᾶσιαν ἐπαγρυπνησιν καὶ αὐστηρότητα.

Ὁ δὸν Ὀριέβας ἐπαγρύπνει πρὸ πάντων δύο ἑν- θρώπους τοῦ πληρώματός του· Καὶ ὁ μὲν ὑποπλοαρχ- ος Μαρτινέζ, πολλὰς, ἐξαγοπονήσας τὴν στρα- τιωτικὴν ἀξιοπρέπειαν του, εἰς διαβουλίᾳ μετὰ νινω- ναυτῶν, ἐτέθη ὑπὸ κράτισιν ἐντὸς τοῦ κοιτωνισκου τοῦ κατὰ τὸ διάστημα δὲ τούτου, ἔλαβεν αὐτοδικαίως ὁ σημασιφόρος Παῦλος τὴν ὑποπλοικρχίαν τῆς Καρ- τερίας. Ὁ δὲ σκοπιωρὸς Ἰωσή, ἄθροπος οὐκ ἰδιὸς καὶ καταφρονητός, οὐκ ἴσας πᾶν αἰσθημα ανεβέρετο εἰς τὸν χρυσόν, ἐτέθη εἰς ἐπιτήρησιν ὑπὸ τοῦ ἐντιμου ναυκλήρου Ἰακώβου, πρὸς ὃν ὁ δὸν Ὀριέβας εἶχε πᾶσαν ἐμπιστοσύνην.

Ὁ σημασιφόρος Παῦλος ἦτο ψυχῇ· εὐγενὸς καὶ γενναῖος. Μείνας ὀρφανὸς μικρόθεν, καὶ ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Ὀριέβας ἀνατραφεὶς, ἠθάρτετο εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτὸν, ὥστε καὶ εἰς πῦρ καὶ εἰς θάνατον ἦτον ἑτοιμος ὑπὲρ αὐτοῦ νὰ ῥιφθῇ. Εἰς τὰς μικρὰς συν- διαλέξεις του μὲ τὸν ναυκλῆρον ἐδεικνύετο τῆς νότη- τός του ἡ θερμότης καὶ τῆς καρδίας του ἡ εὐκρίνεια, δμιλοῦσα διὰ τῆς υἱικῆς στοργῆς του· ὁ δὲ ἄγαθός Ἰακώβος τῷ ἔθλιβεν ἰσχυρῶς τὴν χεῖρα, ἐννῶν τί ἤθελε νὰ εἴπῃ ὁ σημασιφόρος. Ἀλλὰ, καίτοι εἶχεν ὁ δὸν Ὀριέβας δύο ὑπερφωτισμένους ἀνθρώπους, τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἐναντίον δλοκλήρου πληρώματος, ἐμπαθοῦς καὶ ἀπαιδεύτου;

Τὴν παραμονὴν δὲ τοῦ ἀπόπλου, ὁ ὑποπλοίαρχος, εὐρισκόμενος εἰς σκοτεινὸν τιχαπηλεῖον μετὰ τῶν ναυ- κλήρων καὶ τῶν ναυτῶν τῶν δύο πληρωμάτων,

— Ἀδελφοί, ἔλεγεν ὁ Μαρτινέζ, χάρις εἰς τὰς σοφὰς ναυσιβλαβείας μου, τὸ βρίκειν προσωρμίσθη, καὶ οὕτω ἡμπέρεσα νὰ ἐμιλήσω μαζί σας!

— Εὐγε! εἶπεν ἡ συνέλευσις ὁμοφώνως.

— Ἰδοὺ τί σκοπὸν ἔχομεν· νὰ ἐξουσιάζωμεν τὰ δύο πλοῖα καὶ νὰ κινήσωμεν πρὸς τὰ παράλια τῆς Μεξικῆς. Ἡ ἰέα ὁμοσπονδία, στερημένη ναυτικοῦ, θέλει ἀγοράσει μὲ ὑπέρογκον τιμὴν τὰ πλοῖα μας, καὶ ὄχι μόνον οἱ λογαριασμοὶ μας καὶ αὐτὸν τον τρόπον θὰ κανονισθῶν, ἀλλὰ θέλομεν περιπλέον ἐξί- σου μοιράσει τὸ κέρδος μεταξύ μας.

— Συγκατανεύομεν!

— Ἐνα πυροτέχνημα θέλει ἀφελθῇ ἀπὸ τὸ πλοῖον, ὡς σύνθημα.



— Πλησίον τῆς νήτου Μινδανάο.

— Δότε τὴν χεῖρα σας.

— Ἀλλὰ πῶς οἱ Μεξικανοὶ θὰ δεχθοῦν τὰ πλοῖά μας; ἀντεῖπεν ὁ σκοπιωρὸς Ἰωσῆς· ἡ Δημοκρατία ἐξέδωσε ψήφισμα, δι' οὗ ἅπαντες οἱ Ἰσπανοὶ πρέπει νὰ ἐπιτηρῶνται.

— Μακρόθεν, ἐπανελάθεν ὁ Μαρτινέζος, ὑψόμεν τὴν Μεξιμανικὴν σημαίαν.

Καὶ ὁ Μαρτινέζος ἐξετύλιξε σημαίαν τρίχρου, πρᾶσινην, λευκὴν καὶ ἐρυθράν. Στυγεράν σιγὴν ἐπέβαλεν ἡ θέα τοῦ ἐμβλήματος τῆς Μεξικανικῆς ἐλευθερίας.

— Μήπως σὰς λυπεῖ ἡ στέρησις τῆς Ἰσπανικῆς σημαίας; εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος εἰρωνικῶς. Ὑπάγετε λοιπὸν νὰ στεναζετε εἰς τὸν πόδα ἐνὸς Ὁρτίδα!

Οἱ συνομῶται ἐχωρίσθησαν, ἐπισιρέψαντες διὰ διαφόρων μερῶν εἰς τὰ πλοῖά των.

Τὴν ἐπαύριον, ἡ *Αἶολα* καὶ ἡ *Καρτερία* ἀνέσυρον τὰς ἀγκύρας των, καὶ παραλλαχάσαι τὸ ἀκροτήριον, διευθύνοντο πλησίον πρὸς τὴν Νέαν Ὀλανδίαν. Ὁ Μαρτινέζος ἐπιτηρούμενος ἐκ τοῦ σύνεγγυς, ἐπανελάβε τὰ καθήκοντά του.

Ἐν τούτοις ὁ δὸν Ὁρτίδας προσεβλήθη ὑπὸ ἀπαισίων προκισθημάτων. Συνεχῶς ὠμίλει μετὰ τοῦ Παύλου.

— Τέκνον μου! τῷ ἔλεγε, θέλομεν ὑποστῆ μάχην. Καμμία ἀγανὴς προδοσία θέλει μ' ἀφαιρῆσαι τὴν ζωὴν, ἀλλὰ σὺ θέλεις μ' ἐκδικῆσαι, δὲν εἶναι ἀληθές; διότι θέλεις ἐκδικῆσαι τὴν Ἰσπανίαν.

— Σοὶ τὸ ὀρκίζομαι! ἀπεκρίνετο ὁ Παῦλος.

— Μὴ χάμης λοιπὸν κανένα ἐχθρὸν εἰς τὸ πλοῖόν μου· ὁ βαθμὸς σου δὲν σέ ὑποχρεῖ εἰς τοῦτο.

TOM. B'. (Φυλλάδιον 108)

— Σὲ ὑπόσχομαι ὅτι θέλω ἀποθάνει ὅπερ σοῦ, ἀπεκρίνετο ὁ Παῦλος, αὐτίνος ἡ ὑπερηράνεια ἐλαμπε διὰ μέσου τῶν δακρύων του.

Εἶχον ἤδη παρέλθει τρεῖς ἡμέραι, ἀφ' ἧς αἱ νῆες ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὰς Μαριάννας. Ἡ *Καρτερία* ἐσχίζε βραδινὰ τὰ κύματα, πλέουσα ἐν μέσῳ ἐκτεταμένων θαλασσῶν.

— Δὲν θέλομεν ἀργήσαι νὰ ἴδωμεν ξηρὰν, εἶπεν ἐντόνως ὁ ὑποπλοίαρχος.

— Τὴν νῆτον Μινδανάο, εἶπεν ὁ σημαιοφόρος. Ἡμεθα ἐπὶ τοῦ 1400 μῆκους καὶ 8 πλάτους, καί, ἂν δὲν ἀπατώμαι, ἡ νῆτος αὕτη εἶναι ἐπὶ τοῦ — 1400 40' μῆκους, 70 βορείου πλάτους, ἐπρόσθεσε ζωηρῶς ὁ Μαρτινέζος.

Ὁ Ἰωσῆς ὕψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ διευθύνθη πρὸς τὴν πρύμνην.

— Εἶσαι φυλακὴ τὸ μεσονύκτιον, Παῦλε;

— Μάλιστα, ὑποπλοίαρχε.

— Εἶναι τώρα ἐξ ὧραι τῆς ἐσπέρας, δύνασαι ν' ἀπέλθης.

Ὁ Μαρτινέζος ἔμεινε μόνος εἰς τὸ ὑπέρστρωμα (*dunette*) ἔφερε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν *Αἶολαν*, ἣτις ἐπλεε παρὰ τὸ βρίκειν. Ἡ ἐσπέρα ἦτο μεγαλοπρεπὴς καὶ προσημύνη νύκτα δροσεράν καὶ γαλήνιον ὡς μίαν τῶν ἐντὸς τῶν τροπικῶν. Ὁ ὑποπλοίαρχος ἐξέτησεν ἐν τῇ σκιᾷ τοὺς ἀνθρώπους τῆς φυλακῆς καὶ ἀνεγνώρισε τὸν Ἰωσῆν καὶ ἄλλους μετὰ τοὺς δποίους εἶχε συνομιλήσει· εἰς τὴν νῆτον Γουϊάννην. Ὁ Μαρτινέζος ἐπλησίασε πρὸς σιγμὴν εἰς τὸν πηδαλιούχον, καὶ τῷ εἶπε δύο λέξεις· τοῦτο ἤρρεν.

Ἐναντίον τῆς συνθέας, ὁ Μαρτινέζος ἐπεριπάτει εἰς τὸ κατὰστρωμα, ὑπὸ νύκτα, βλέπων μετ' ἀνθυ-

χίας και παραχῆς τὴν Ἀσίαν καὶ περιστρέφω ἐπὶ τὰς χεῖράς του σάλπιγγα ναυτικὴν (porte voix).

Αἶφνης ἐκπυροκρότησις ἠκούσθη ἐπὶ τοῦ πλοίου.
— Σπρίγξτε στενὰ τὸν μικρὸν δόλωνα (γάμπια)! ἐκραξεν ὁ Μαρτινέζος.

— Ἐμπρός, ἀδελφίη, ἐπανελάβεν ὁ Ἰωσή, καὶ ἐχύθησαν εἰς τὰς κλίμακας τῶν προτόνων.

— Συστειλετε τὰ μικρὰ ἱστία! Καὶ ἄλλοι ναῦται ἐβρίβησαν καὶ ἐξετέλεσαν τὸ πρόσταγμα.

Ἐν τούτοις ὁ δὸν Ὀρτέβας ἐβάνη ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν του. Ὁ Μαρτινέζος ἐτρεξε πρὸς τὴν πρύμνην.

— Ὅλοι ἐπάνω! ἀνεφώνησεν ὁ πλοίαρχος.

Συνεχέστεραι ἐκπυροκρότησις ἠκούοντο ἀπὸ τὴν Ἀσίαν.

— Κεραυνοχύσσετε (μπριτζάρετε) τοὺς δόλωνα εἰς τὸν ἱστία! διέταξεν ὁ Μαρτινέζος,

Τὸ πλήρωμα ὑπήκουσε.

— Τίς διέταξε νὰ ἀνακωχήσῃ τὸ πλοῖον; ἠρώτησεν ὁ δὸν Ὀρτέβας ἡσυχῶς.

— Τὸ τιμὸν ἀμέσως ὑπὸ τὸν ἄνεμον! ἐφώνησεν ὁ Μαρτινέζος.

ὑπήκουσαν, καὶ ὁ ἄνεμος ὠθῶν τὰ ἱστία εἰς διαφόρους διευθύνσεις, συνεῖχε τὸ βρῖκιον ἀκίνητον σχεδόν.

— Ἐδῶ, παληκάρια μου! ἀνέκραξεν ὁ Ὀρτέβας.

— Θανατότετε τὸν πλοίαρχον! εἶπεν ὁ Μαρτινέζος.

Ὁ Παῦλος καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ἐδραξάν τὰ ξίφη των καὶ τὰ πιστόλια. Ναῦται τινές, τοῦ Ἰακώβου ἀρχηγούντος, ἐχύθησαν πρὸς ὑπεράσπισιν των, ἀλλὰ, κρατηθέντες ὑπὸ τῶν στασιαστῶν, θρωπλίσθησαν καὶ ἐδεσμεύθησαν. Οἱ στρατιῶται καὶ τὸ πλήρωμα παρτετάχθησαν κατὰ μῆκος τῆς νηὸς καὶ ἐφώρμησαν κατὰ τῶν ἐπιτελῶν. Ὁ Ὀρτέβας διέυθυνε τὸν σωλῆνα τοῦ πυροβόλου του κατὰ τοῦ Μαρτινέζου.

Τὴν στιγμήν ταύτην ἐν φυσέκῳ ἐκπυροκρότησεν ἐκ τῆς Ἀσίας.

— Νίκησαμεν! ἀνεφώνησεν ὁ Μαρτινέζος.

Ἡ σφοδρὰ τοῦ Ὀρτέβας εἶχεν ἀποτύχει. Ἡ σκοτεινὴ καὶ αἰμοσταγὴς αὕτη σκηνὴ δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Ὁ πλοίαρχος ἦλθεν εἰς πάλιν μετὰ τοῦ ὑποπλοίαρχου· ἀλλὰ καταβληθεὶς ὑπὸ τοῦ πλήθους καὶ βαρέως πληγωθεὶς ἐγένειν αἰχμάλωτος μετὰ τῶν ἐπιτελῶν του. Φινοὶ ὑψώθησαν ἀποκρινόμενοι εἰς τοὺς τῆς Ἀσίας. Ὁμοίαν ἐπανάστασιν ἤγειραν καὶ ἐθριάμβευσαν καὶ οἱ τοῦ πλοίου τούτου. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐδεσμεύθησαν καὶ ἐβρίβησαν φύρην μίγδην εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμβουλίου.

Ἀλλὰ εἰς τὴν θέαν τοῦ αἵματος ἀνεζωογονήθησαν αἱ αἰμοδόροι αὐτῶν ὄρμαί. Δὲν ἠρξίσθησαν νὰ νικήσουν· ἤθελαν νὰ φονεύσωσι.

— Νὰ τοὺς φονεύσωμεν! ἀνέκραξαν πάμπολλοι ματωμένοι. Θάνατον! Μόνος ὁ νεκρὸς δὲν λαλεῖ (hombre muerto no habla).

Καὶ ὁ Μαρτινέζος πρῶτος τῶν αἰμοδόρων ἐπαναστατῶν, ἐχύθη πρὸς τὸν θάλαμον θαλαμὸν· ἀλλὰ τὸ λοιπὸν τοῦ πληρώματος ἀντίστη εἰς τὴν σκληρότητα, καὶ οἱ ἐπιτελεῖς ἐσώθησαν.

— Φέρετε τὸν Ὀρτέβαν εἰς τὸ κατάστρωμα, διέταξεν ὁ Μαρτινέζος.

Οἱ ναῦται ἐξετέλεσαν τὴν προσταγὴν του.

— Ὀρτέβα, εἶπεν ὁ Μαρτινέζος, ἐξουσιάζω αὐτὰ τὰ δύο πλοῖα, ὁ δὸν Ῥόκης εἶναι αἰχμάλωτός μου καθὼς καὶ σὺ. Αὖριον θὰ σοῦ ἀφήσωμεν εἰς κανένα ἔρημον βράχον, καὶ θὰ διευθυνθῶμεν πρὸς τὸ Μεξικόν, τὰ πλοῖα θὰ τὰ πωλήσωμεν εἰς τὴν Μεξικανικὴν κυβέρνησιν.

— Προδότα! ἀπήντησεν ὁ Ὀρτέβας.

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος νὰ δεθῇ εἰς τὸ ὑπέρστρωμα.

Καὶ ἐδεῖξε τὸν Ὀρτέβαν. Οἱ ἀποσιτάται ἕκαμον ὡς προσέταξε.

— Τοὺς ἄλλους εἰς τὸ ἀμπάρι. Κινηθῆτε. Θάρρος! φίλοι μου.

Τὰ πάντα ἐξετελέσθησαν ταχέως, καὶ ὁ πλοίαρχος Ὀρτέβας εὐρέθῃ ἐντελῶς εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὑποπλοίαρχου· ἀλλὰ δὲν ἔπαυεν ἀποκαλῶν αὐτὸν ἄτιμον καὶ προδοτὴν. Ὁ Μαρτινέζος ἐκτὸς ἑαυτοῦ γενόμενος, ἐβρίβη ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, κρατῶν πέλεκυν. Τὸν ἐμπόδισαν μὲν νὰ ἐφορμήσῃ, ἀλλὰ βιαίως ὠθήσας τοὺς κρατοῦντας, καὶ παρασυρθεὶς ὑπὸ τῆς βίας τοῦ ἀνέμου, ἐπέπεσε μετὰ δυνάμειος κατὰ τοῦ δὸν Ὀρτέβας καὶ τοῦ διέσχισε τὸ κρανίον.

Κρυγὴ φρίκης ἠκούσθη ἐπὶ τοῦ πλοίου.

— Τόσον καλῆτερα! ἐφρονέθη ἐκ περιστάσεως! εἶπεν ὁ Μαρτινέζος, καυχάσας εἰρωνικῶς.

— Ῥ.φατέ τον εἰς τὴν θάλασσαν, ἐπρόσθεσεν ἡσυχῶς.

Καὶ πάλιν τὸν ὑπήκουσαν.

Αἱ δύο νῆες ἐπανελάβον τὴν πρὸς τὰς Μεξικανικὰς ἀκτὰς θαλασσοπορίαν των. Τὴν ἐπαύριον παρετήρησαν ἀπέναντι νησιδρίου. Αἱ λέμβοι ἐτέθησαν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ οἱ ἀξιωματικοί, ἐκτὸς τοῦ σημαιοφόρου Παύλου καὶ τοῦ ναυκλήρου Ἰακώβου, οἵτινες ὑπῆγον ἄναυδοι μὲ τὸ μέρος τῶν νικητῶν, ἐβρίβησαν εἰς τὸν ἔρημον τοῦτον βράχον. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον διασωθέντες ὑπὸ Ἀγγλικῆς φαλαινοθηρίδος (haleinier) μετεφέρθησαν εἰς τὴν Μανίλλην.

Διατὶ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Ἰακώβος ἦσαν μὲ τὸ μέρος τῶν ἐπαναστατῶν; εἶχον μολαντοῦτο θρηνήσει τὸν θάνατον τοῦ πλοίαρχου δὸν Ὀρτέβα. — Ἀς περριμένωμεν καὶ θέλωμεν κρίνει.

Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας τὰ δύο πλοῖα προσωρμίζοντο εἰς τὸν λιμένα τῆς Μαντινέρας, κειμένης πρὸς βορρᾶν τοῦ Μεξικοῦ καὶ τῆς ἀρχαίας Καλιφορνίας. Ὁ Μαρτινέζος διεκοίνωσεν εἰς τοὺς διοικητὰς τοῦ τόπου τοὺς σκοποὺς του· ἐπρότεινε νὰ πα-

ραδύωςινεις τὴν Μεξικανὴν κυβέρνησιν, ἥτις ἐστέρειο ναυτικοῦ, τὰ δύο πλοῖα μετὰ τῶν ἐφοδίων καὶ τοῦ ὀπλισμοῦ των, τὰ δὲ πληρώματα νὰ παραδῶσιν εἰς τὴν διαθεσὶν τῆς δημοκρατίας. Ἀντὶ δὲ τούτου αὕτη ἐχρεώσεται νὰ πληρώσῃ ὅσα ὤφειλοντο εἰς αὐτὸν, ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ τῆς Ἰσπανίας. Ὁ διοικητὴς ἐδῶλυσεν ὅτι δὲν εἶχε τὴν ἀπαιτούμενην πληρεξουσιότητα, ὅπως περαιώσῃ τὴν διαπραγμάτευσιν ταύτην· ὑπεχρέωσε δὲ τὸν Μαρτινέζον νὰ μεταβῇ εἰς Μεξικόν· εὖτος δὲ ἀφήτας τὴν Ἀσία εἰς Μοντερέν, μετὰ ἓνα μῆνα ἡδονῶν καὶ ἀσωτειῶν, ἐπιβιβάσθη εἰς τὸ βρίκιον Καρτεριάν, Ὁ Παῦλος, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωσῆς ἦσαν ἐκ τοῦ πληρώματος, καὶ τὸ πλοῖον ἀναχθέν, ἐπλευσε πρὸς τὸν λιμένα τοῦ Ἀκαπούλκου.

B.

Ἀπὸ τοῦ Ἀκαπούλκου εἰς Σιγανάλαρ.

Ἐκ τῶν τεσσάρων λιμένων τῶν ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ κειμένων, τοῦ Σάν Βλὰς, τοῦ Ζακατούλα, τοῦ Τεχουαντεπέκ καὶ τοῦ Ἀκαπούλκου, μόνος ὁ τελευταῖος εὖτος παρέχει περισσοτέραν ἀσφάλειαν εἰς τὰς ὑπὸ τῶν καταγιδῶν καταδιωκόμενας νῆας. Ἡ πόλις εἶναι κακῶς ἐκτισμένη καὶ νοσηρὰ, ἀλλ' ὁ ὄρμος τῆς δύναται ἀνέτως νὰ περιλάβῃ ἑκατὸν πλοῖα. Ὑψώματα δὲ γῆς προφυλάττουσιν ἀσφαλῶς τὰ πλοῖα πανταχόθεν, καὶ σχηματίζουσι τὸν λιμένα ὅμοιον λίμνης τόσον εἰρηνικῆς, ὥστε ξένος τις διὰ ξηρᾶς ἐρχόμενος, ἤθελε πιστεύειν ὅτι βλέπει λίμνην περικυκλουμένην ὑπὸ ὀρέων. Ἡ πόλις, κειμένη πρὸς Β. Α. προσσπίζεται ὑπὸ τριῶν προμαχόνων πρὸς δεξιὰν κειμένων· τὸ δὲ στόμιον αὐτῆς φρουρεῖται ὑπὸ κανονοστοιχίας ἐξ ἐπὶ τῆς τηλεβόλων. Τὸ φρούριον δὲ τοῦ Σάν Διέγου, προασπιζόμενον ὑπὸ τριάκοντα κανονίων, κυριεύει ὅλον τὸν λιμένα, καὶ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ εἰς τὴν κανονοστοιχίαν τοῦ στομίου, ἐκφυεσσομένου ὑπὸ γωνίαν ὀρθήν.

Πραγματικῶς ἡ πόλις ἦτο ἐν τῷ ἀσφαλεστάτῳ, καὶ ἐν τούτοις πανικὸς φόβος τὴν ἐκυρίευσεν μετὰ ἐξ ἑβδομάδας ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω περιγραφέντων. Εἶχε δὲ πρὸ τινος ἀγγιλθῇ ἡ ἐλευσίς νηὸς καὶ ἀνήσυχεν διὰ τοῦς σκοποὺς τοῦ πλοίου τούτου, εἰ κάτοικοι ἐπλησίασαν εἰς τὰς ἀκτὰς, ποιοῦντες τὰ σημεῖα τῶν ἐρωτήσεων... Τοσοῦτον ἐφοδοῦντα τὴν ἐπανάκαμψιν τῆς Ἰσπανικῆς δυναστείας... καὶ εἶχον δίκαιον, διότι οὐδὲ ἐν πλοῖον εἶχον ὅπως ὑπεραπέσῃ καὶ τὰ παράλια των...

Ἀλλ' ὅποια ὑπερξεν ἡ ἐκπληξίς των, ὅτε τὸ πλοῖον τοῦτο μετὰ κομπῶν ἄλλου βρικίου, ἀνεπέτασαν τὴν σημαίαν τῆς Μεξικανικῆς δημοκρατίας!

Ἡ Καρτερία πλησιάζουσα εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας κανονίου βολῆς ἐσταμάτησεν ἀμέσως, τὰ ἱστία τῆς συνεστάλησαν καὶ λέμβος ἐρρίβθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν λιμένα. Ὁ Μαρτινέζος ἐξῆλθεν, ὑπῆγεν εἰς τὸν λιμενάρχην καὶ ἐκοινοποίησεν τὴν αἰτίαν τῆς ἐλευσεώς του.

Οὕτως ἐπεδοκίμασε τὴν ἀποφασιν, ἣν ἔκαμεν ὁ ὑποπλοίαρχος τοῦ νὰ ὑπάγῃ εἰς Μεξικόν πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς δημοκρατίας ὅπως συμφωνήσῃ περὶ τῆς ἀγορᾶς. Ἡ εἰδησις αὕτη, μόλις ἐγνώσθη εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἅπαντες ἐνεπλήθησαν χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως, καὶ ἤλθον νὰ θαυμάσωσι τὸ πρῶτον Μεξικανικὸν πλοῖον.

Ὁ Μαρτινέζος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ναῦν. Μετὰ τινος ὥρας τὸ βρίκιον ἡ Καρτερία προσωρμίσθη ἐντὸς τοῦ λιμένος, τὸ δὲ πλήρωμά του ἐφιλοξενεῖτο ὑπὸ τῶν κατοίκων.

Μόνον, ὅτε ὁ Μαρτινέζος ἐκάλεσε τὸ πλήρωμα, ὁ Παῦλος καὶ ὁ Ἰάκωβος εἶχον ἀναληφθῇ...

Ἡ Μεξικὴ διακρίνεται μετὰ ὅλων τῶν χωρῶν τῆς σφαίρας, διὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ ὕψος τοῦ ὄροπεδίου τῆς, ὅπερ κατέχει τὸ κέντρον. Αἱ Κορδιλλέραι, ἡ Ἀνδαί, διασχίζουσιν ἅπασαν τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, διέρχονται διὰ τῆς Γουατεμάλης, καὶ εἰσερχόμεναι εἰς τὴν Μεξικὴν, χωρίζονται εἰς δύο βραχίονας, εἰτινες χωροῦσι παραλλήλως ἐπὶ τῶν δύο πλευρῶν τοῦ τόπου. Ἀλλὰ, εἰ δύο εὖτοι βραχίονες εἶναι ἡ κατωφύεα τοῦ ἀπεράντου ὄροπεδίου τῆς Ἀναχουάκης, κειμένης 2000 μέτρα ὑπεράνω τῆς πλησιετέρας θαλασσίας ἐπιφανείας.

Ἡ σειρὰ αὕτη τῶν πεδιάδων, εἰ μᾶλλον ἐκτεταμένων καὶ ὄχι ὀλιγωτέρων ὁμοιομόρφων τῶν τῆς Περού καὶ τῆς Νέας Γρενάδης, κατέχει περὶ τὰ τρία πέμπτα τοῦ τόπου. Αἱ Κορδιλλέραι, διερχόμεναι τὴν ἀρχαίαν μητρόπολιν τοῦ Μεξικοῦ, λαμβάνουν τὸ ὄνομα Σιέρρα Μώρε· πρὸς δὲ τὰς πόλεις τοῦ Σάν Μίγκουελ καὶ τοῦ Γουαναξάτο, διαιρούμεναι εἰς τρεῖς βραχίονας, ἀμβλύνονται καὶ ἐξαφανίζονται, περιοριζόμεναι μέχρι τῆς 57ης μοίρας τοῦ βορείου πλάτους.

Τὸ μετὰ τὸν λιμένα τοῦ Ἀκαπούλκου καὶ τοῦ Μεξικοῦ διάστημα, ἐξ ὀγδοήκοντα λευγῶν συγκείμενον, εἶναι ἥτιον ἀνώμαλον ἢ τὸ μετὰ τὸν Μεξικοῦ καὶ τῆς Βιρακουάκης. Ἡ ἀπὸ Ἀκαπούλκου εἰς Μεξικὸν ὁδὸς παρέχει θέας τοπίων ποικίλας καὶ πάντῃ καὶ μέας. ἐνταῦθα ἤδη δύο ὁδοιποροί, ὧδεον ἐφιπποι, ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον, μετὰ τινος ἡμέρας ἀφ' ἧς προσωρμίσθη τὸ βρίκιον ἡ Καρτερία.

Ἦσαν δ' αὖτοι εἰ προδόται Ἰσπανοί, ὁ Μαρτινέζος καὶ ὁ Ἰωσῆς. Ὁ κρηχισιστόκος ἐγινώριζε τὸν δρόμον, ὡς πολλάκις διελθὼν τὰ ὄρη τῆς Ἀναχουάκης, ὥστε ἱππύσαντες ὠραίους ἵππους, οἱ δύο ταχιδιῶται διευθύνοντο πρὸς τὴν πρωτεύουσιν τῆς Μεξικῆς. Μετὰ δίωρον ταχέως καὶ ἀσυνδοκίαν ὁδοιπορίαν οἱ ἱππεῖς ἐσταμάτησαν.

— Βραδύτερον, ὑποπλοίαρχε, εἶπεν ὁ Ἰωσῆς ὅλως πνευστιῶν.

— Ὅχι, πρέπει νὰ σπεύσωμεν! ἀπεκρίθη ὁ Μαρτινέζος· γνωρίζεις τὸν δρόμον;...

— Μάλιστα· ἀλλὰ μὴ τόσο γρήγορα!

— Ταχύτερα! ἐπανάλαβεν ὁ Μαρτινέζος, κεντιῶν τὸν ἵππον τοῦ διὰ τῶν περυσιότηρων· πολὺ μὲ ἀνταρῶν συχεῖ ἡ ἀνάληψις τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Ἰακώβου!

Μήπως θέλουν νὰ κερδίσουν μόνοι των τὴν τιμὴν τῶν πλοίων; . . .

— Διάβολε! καὶ τὰ χρήματα ποῦ μᾶς χρεωστοῦν!

— Πόσας ἡμέρας ἔχομεν νὰ βελτίωμεν;

— Τέσσαρες ἢ πέντε, υποπλοίαρχε! ἓνας περίπατος! Ἀλλὰ βραδύτερον, βλέπεις οἱ δὲ δρόμος μας εἶναι ἀνηφορικός καὶ δύσβατος!

Πραγματικῶς, ἤρχισαν ἤδη νὰ ὀδεύωσιν ἐπὶ ἀνωφρείας ὄρους τινός.

— Οἱ ἵπποι μας δὲν εἶναι πεταλωμένοι, εἶπεν ὁ σκοπιωρὸς σταματῶν. Ἐπειτα, τί ὥραϊον τὸ ἐδαφος! . . . ἐμπεριέχει καὶ χρυσὸν ὑποκάτω.

Οἱ περιηγηταὶ ἔφθασαν ἐπὶ μικροῦ τινὸς γηλόφου, σκιαζομένου ἀπὸ φοινίκας πλατυφύλλους, ἀπὸ ἰνδοσυκῆς καὶ ἐλελίφασκον μεξικανόν· πρὸ τῶν ποδῶν των ἐκτυλίσσετο εὐρύχωρος πεδιάς καλλιεργημένη καὶ ἀπασαν τὴν μεγαλοπρεπὴ τῶν θερμῶν κλιμάτων φύσιν παρουσιάζουσα.

Ἀγροὶ σακχαροκαλάμων κατεστόλιζον τὴν πεδιάδα· ἀλλαχοῦ δὲ θέρη βάμβακος, κακαὸδενδρά, δάλιαι καὶ ἄλλα μεγαλοπρεπέστατα καὶ ἀξιοθέατα φυτὰ ἐκάλυνον διὰ τοῦ ζωτροῦ χρωματισμοῦ των τὸν μεγαλοπρεπὴ τοῦτον τόπον.

— Τί εἶναι ὁ μέγιστος εὖτος κῶνος, ὅστις διασχίζει τὸν ὀρίζοντα; ἠρώτησεν ὁ Μαρτινέζος.

— Lo cerro de la Brea! κορυφὴ ὑψηλότερα τῆς πεδιάδος, εἶπε περιφρονητικῶς ὁ σκοπιωρὸς.

Ἦτο δ' αὖτις ἡ πρώτη σημαντικὴ ἐξοχὴ τῶν ἀπεράντων Κορδιλλιέρων.

— Ἀς ταχύνωμεν τὸ βῆμα, εἶπεν ὁ Μαρτινέζος, ὡς ἐξέλαβεν τῶν ἀπεράντων τούτων ἐρήμων.

— Μήπως, Μαρτινέζε, σὲ τύπτει ἡ συνείδησις;

— Ἡ συνείδησις! . . . ὀχι! . . . Ἀλλὰ θέλω νὰ μάθω ἂν οἱ Μεξικανοὶ διατηρῶσιν ἀκόμη τὴν χαρίεσσαν ἐνδυμασίαν των.

— Ἐμπρὸς λοιπόν! εἶπεν ὁ Ἰωσῆς, ὅστις ἤρχισεν νὰ υποτονηρῇ ἀσμάτιον Ἰσπανικόν.

Ὁ Μαρτινέζος ἐγένειεν ὁλος ἀναυδος, καὶ ἀμφοτέρω ὤδευσεν ταχέως, καλπάζοντες.

Ἐφθασαν εἰς cerro de Brea, τὴν ὁποίαν διήλθον διὰ τῶν ἀτραπῶν τῆς. Εἰς τὴν ἀντίθετον κατωφέρειαν ἐσταμάτησαν διὰ νὰ ἀναπαύσωσι τοὺς κεκμηκότας ἵππους των καὶ κατασιγάσωσι τὴν δίψαν των.

Ὁ ἥλιος ἐμελλεν ἤδη νὰ δύσῃ, ὅτε ὁ υποπλοίαρχος καὶ ὁ συνοδοιπόρος του ἔφθασαν εἰς τὸ χωρίον Σιγουάλαν, συστήμενον ἀπὸ τινας καλύβας πτωχῶν Ἰνδῶν γεωργῶν, τοὺς ὁποίους εἰς τὴν ἐγγύριον γλῶσσαν mansos καλοῦσιν.

Οἱ Ἰσπανοὶ μας μικρὰς μόνον ἐντὸς μετρίου οἰκήματος ἀξιώθησαν ὑποδοχῆς· διότι οἱ Ἰνδοὶ ἐνθυμοῦνται τὰς παλαιὰς καταπίσεις τῶν Ἰσπανῶν.

Ἀλλως τε, δύο τοχολογῶν εἶχον διαβῆ πρὸ ὀλίγου ἐκ τοῦ χωρίου των, καὶ ἤρπασαν τὰς ὀλίγας τροφάς, τὰς ὁποίας εἶχον ταμιεύσει. Οἱ Ἰσπανοὶ οὐδόλως προσέσχον εἰς τὸ περιστατικόν τοῦτο . . .

Κατέλυσαν ἐντὸς ἑρεπιού τινος, προμηθευθέντες ὡς γεῦμα των, κεφαλὴν προβάτου. Μιτὰ τὸ φαγητόν

των, οἱ ὁδοιπόροι ἐξαπλωθέντες ἐπὶ τοῦ ἐδάφους δὲν ἤργησαν ὡς ἐκ τοῦ καμάτιου αὐτῶν νὰ παραδωθῶσιν εἰς βελὺ, ὕπνον, μὴ μακρύοντες ὁμῶς τὴν χεῖρά των ἀπὸ τοῦ ξύφους.

Ἐν τούτοις ὁ Μαρτινέζος ἐψυθιζεν ὡς ἐρώστων.

— Διὰ τί ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Παῦλος ἀνελήφθησαν;

Γ.

Ἀπὸ τοῦ Γουαλὰν εἰς Τάσκο.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ ὄφρατος.

Τὴν ἐπαύριον, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ὑποφωσκούσῃ, οἱ ἵπποι ὑπὲρπύστησαν, καὶ εἰ περιηγηταὶ ἐπαυλαδόντες τὰς ἀτραποὺς, διευθύνθησαν πρὸς ἀνατολὰς, ἔχοντες ἐνώπιόν των τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, ὅστις τοῖς ἐπεμπε τὰς φαιδροτέρας ἀκτῖνας του. Ἡ ὁδοιπορία των προωκίζετο εὐτυχίᾳ.

Τὸ ἐδαφος ἀνυψοῦτο βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον καθιστῶν οὕτω τὴν ταχύτητά των μετριωτέραν· μετ' ὀλίγον δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ ἀπέραντον ὁροπέδιον τοῦ Σιλπαρζίκου, ἐνθα ὑπάρχει τὸ ὠραιότερον κλίμα τῆς Μεξικῆς. Ὁ χώρος οὗτος ἀνήκει, εἰς τοὺς εὐκράτους τόπους, καὶ κείμενος 1500 μέτρα ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, δὲν γνωρίζει οὐδὲ τοὺς καύσωνας τῶν χαμηλοτέρων, οὐδὲ τὰ φύχη τῶν ὑψηλοτέρων ζῶν· ἀλλ' οἱ ὁδοιπόροι ἀφῆσαντες τὴν ὁδὸν ταύτην, ἔφθασαν εἰς τὸ μικρὸν χωρίον τοῦ Σάν-Πέτρου, τὸ ὁποῖον μετὰ δίωρον διαμονὴν, ἐγκατέλειψαν. διευθυνθέντες εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Τοτέλα δὲλ-Ριό.

— Ποῦ θὰ κοιμηθῶμεν ἀπύψε; ἠρώτησεν ὁ Μαρτινέζος.

— Εἰς Τάσκο! . . . μεγάλην πόλιν ὡς πρὸς τὰ χωρίδα ταῦτα!

— Θὰ εὐρωμεν καλόν, ξενοδοχεῖν;

— Καλὴν κλίνην! ὠρεῖον κλῖμα! εἰς αὐτὴν ὁ ἥλιος δὲν εἶναι τὸσον καυστικός, εἶναι δροσερώτερος τῆς παραλίας.

— Πότε θὰ διαβῶμεν τὰ ὄρη;

— Μεθ' αὐρίον τὸ ἐσπέρας, καὶ θέλομεν εἴσθε εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοιπορίας μας! . . . εἶναι μία πόλις χρυσή. . . .

Ἐξίρεις τί σκέπτομαι ὑποπλοίαρχε;

Ὁ Μαρτινέζος δὲν ἀπεκρίθη.

— Τί τάχ' νὰ ἐγείνων οἱ ἐπιτελεῖς μας;

Ὁ Μαρτινέζος ἐσκήρτισε.

— Σιῶπα! . . . δὲν ἤξυρῶ . . . ἀπεκρίθη σκυθρωπάσας.

— Ἀγαπῶ νὰ πιστεύω ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰωσῆς, ὅτι ἀπέβησαν τῆς πείνας. Μάλιστα πολλοὶ ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ὑπάρχει δὲ εἰς τὰ μέρη ταῦτα εἶδος τι καρχαρίου (ea tintorea), ὅστις δὲν ἀστείνεται μετὰ τοὺς κολυμβητάς. Παναγία μου! ἔνν' ὁ πλοίαρχος Ὁρτέγας ἤθελεν ἀναστηθῆ, θὰ εὕρισκε περιστάσιν νὰ μὲν κεκρυμμένος εἰς τὴν κοιλίαν ἐνὸς καρχαρίου! . . .

— Θά σιωπήσῃ; ἄθλιε! ἀπεφώνησεν ὁ Μαρτινέζος ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

Ὁ φλύαρος ναύτης ἔμεινεν ἄφωνος.

— Σιωπή! εἶπεν ὁ Μαρτινέζος, σταματιῶν αἶρην-δώς. . . Τί βλέπω ἐκεῖ πέραν; . .

— Δὲν εἶναι τίποτε, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωσῆς.

— Εἶδον ἓνα ἄνθρωπον, ὅστις ἀνελήφθη ταχέως, ἐπανελάθειν ὁ Μαρτινέζος.

— Φαντασίαι!

— Εἶδα! ἐπανελάθειν ὁ ὑποπλοίαρχος ἀνυπόμονος.

— Καὶ λοιπὸν βλέπε. . . Καὶ ὁ Ἰωσῆς ἐξηκολούθησε τὴν ὁδὸν του.

Ὁ Μαρτινέζος ἐπροχώρησε μόνος πρὸς συστάδα τινὰ δένδρων. Ὁ ὑποπλοίαρχος ἐπέξυσεν ἐν μέσῳ τῆς ἐρημίας καὶ σιγῆς. Αἶφνης παρετήρησε σπειροειδὲς τι σχῆμα ἀνακινούμενον ἐν τῇ σκιᾷ. ἦτο δὲ τοῦτο εἶδος μικροῦ ὄρεως, τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλὴ ἦτον ἐσπαραγμένη ὑπὸ τμημά τι βράχου· τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ σώματός του ἀνεπύδα ὥς εἰ γαλβανισθὲν.

— Κἄποιοι διήλθον ἐντεῦθεν!

Ὁ Μαρτινέζος, ὠρὸς, παρετήρει πανταχόθεν. Καὶ ὁ ἔνοχος Ἴσπανὸς ἤρχισε νὰ φρικιά.

— Ποῖος; ποῖος; ἐψιθύρουν ὁ Μαρτινέζος! ἐνδύμυχον τρέμον αἰσθανόμενος.

— Καὶ λοιπὸν! ἠώησε γελῶν ὁ Ἰωσῆς.

— Τίποτε! εἶπεν ὁ Μαρτινέζος! Τὸν δρόμον μας!

Οἱ ὁδοιπόροι ἐπορεύοντο παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Μεξίκα· μετ' ὀλίγον δὲ ἐφθασαν εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Τουτέλαν-δελ-Ρίο. Ἀλλὰ σπεύδοντες νὰ φθάσωσιν εἰς Τάσκο πρὶν νυκτιώσῃ, ἀεχώρησαν καὶ ἐκ ταύτης μετὰ σιγμιαίαν τινὰ ἀνάπαυσιν.

Ἡ ὁδὸς καθίστατο ἀπότομος· πεῦ καὶ ποῦ ἐλαιῶνες ἐξήλειπον αὐτὴν διὰ πρῶτην φοράν· δὲν ἤρχησε δὲ νὰ ἐπανελθῇ τὸ ἐσπέρας, τὸ ὅποιον ἀπέκρυψεν ἐντελῶς καὶ τὰ μέρη ἐνθα εὐρίσκοντο.

Ὁ Μαρτινέζος ἠκολούθει τὸν ὁδηγόν του Ἰωσῆν ὅστις ἐβόδιζε πρὸς ἀνατολὰς ἐν τῷ μέσῳ πικροῦ σκότους· ἀλλὰ συνειδημένος νὰ διευθυνηται ὁδηγούμενος ὑπὸ τῶν ἀστέρων, ὥσπερ θαρβύχλειος.

Ὁ ὑποπλοίαρχος ἄρρησε τὸν ἵππον του ν' ἀκολουθῇ τὸν τοῦ συνοδοιπόρου του. Αὐτὸς δὲ ἐπόμενος ἐκεῖνου εὐρίσκετο εἰς μεγάλην ἀντυχίαν, ἡ τύψις τοῦ συνειδότης καὶ ἀνεξηγητός τις τρόμος τὸν κατέτρυχε.

Ἡ νύξ εἶχεν ἐπέλθει ἐντελῶς. Οἱ ὁδοιπόροι ἐσπευσαν τὸ βημά των, καὶ διελθόντες χωρὶς νὰ σταματήσωσιν εἰς τὰ μικρὰ χωρία τοῦ Κοντεπέκ καὶ τῆς Ἰγουάλας, ἐφθασαν εἰς τὸ Τάσκο. Εἰδὸς τι ἐξονοθεοῦ εὐρίσκετο εἰς τὴν εὐρυτέραν ὁδόν. Παραδῶσαντες τοὺς ἵππους των εἰς τινὰ ἱπποκόμεν ἐισήλθον εἰς τὴν σῆθυσαν, ἐνθα ἐκάθοντο ὡς εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου. Μετὰ τὸν εὐάρεστον δεῖπνον των κατεκλίθησαν, νήδυμον ὕπνον κοιμηθέντες καὶ ἐξυπνίσαντες εἰς ὥραν προεχωρημένην.

Δ'.

Ἀπὸ τὸ Τάσκο εἰς Γουερναβάκαρ.

Τὸ δένδρον καὶ ὁ βράχος.

Πρῶτος ἠγέρθη ὁ ὑποπλοίαρχος.

— Ἰωσῆ, νὰ κινήσωμεν!

Ὁ σκοπιωρὸς ἐτέντωσε τὰς χεῖρας.

— Ποῖαν ὁδὸν θὰ λάβωμεν; ἠρώτησεν ὁ Μαρτινέζος.

— Νὰ σὲ εἰπῶ, γνωρίζω δύο, ὑποπλοίαρχε.

— Ποίας;

— Διὰ τῆς μιᾶς θὰ ὑπάγωμεν εἰς Ζακουαλίκαν Τενανκίγκον καὶ Τολοῦκαν. Ἡ ἀπὸ Τολοῦκαν εἰς Μεξικὸν ὁδὸς εἶναι ὠραία.

— Καὶ ποῖαν ἄλλην;

— Ἡ ἄλλη κλίνει ὀλίγον πρὸς ἀνατολὰς, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῆς θὰ διέλθωμεν ὠραία μέρη· τὸ ὅρος τοῦ Ποποκατεπέτλ καὶ τῆς Ἰκτακίχουαλτι· ὁ δρόμος αὐτὸς εἶναι ὁ ἀσφαλέστερος, διότι δὲν θέλομεν ἀπαντήσῃ πολλοὺς ὁδοιπόρους, ὅσων εἰς τοὺς ἄλλους.

Ἐν τούτοις οἱ δύο Ἴσπανοὶ διατάξαντες νὰ ἐτοιμασθῶσιν οἱ ἵπποι των καὶ προμηθεύσιντες τὰ ἀναγκαῖα πρὸς μακρινὴν ὁδοιπορίαν τροφίμα, ἀνεχώρησαν, λαβόντες τὴν πρὸς δεξιὰ ὁδόν.

Ἀνεβάντες δὲ βαθμυθὸν εἰς τὸ ὁροπέδιον τῆς Ἀναχουάκης, διεβησαν τοὺς ἀπεράντους φαγγμούς, τοὺς περιζώοντας τὰς πεδιάδας τοῦ Μεξικοῦ.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Ἰωσῆς, ἰδοὺ ὁ πρῶτος τῶν τριῶν ποταμῶν, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ διαδῶμιν.

Πραγματικῶς, βαθύκοιτός τις ποταμὸς ἐπαρουσιάσθη ἐνωπίοντων, ὡς βαρυνθρὸν τι.

— Εἰς τὸ τελευταῖον ταξιδεῖόν μου ὁ χειμάρρος οὗτος ἦτο ξηρὸς· ἀκολούθησέ με, ὑποπλοίαρχε.

Κατέβησαν δὲ, διὰ τινος κατηφόρου ἀρκετὰ ἀμβλέως, σχηματιζμένῃ ἐπὶ βράχου· καὶ ἐφθασαν εἰς στένωμα δι' οὗ ἠδύναντο ἀνέτως νὰ προχωρήσωσιν.

Ἀλλὰ μετὰ τινὰ βήματα, ἐστάθησαν πάλιν ἐνώπιον δύο ἄλλων χειμάρρων· ὁ ὑποπλοίαρχος ἔμεινε κεχηγῶς.

— Τί ἔχεις, ὑποπλοίαρχε, ἀκολούθησέ με! Βλέπεις αὐτὸ τὸ δένδρον, τὸ ὅποιον ὑπάρχει μετὰ τῶν δρυῶν καὶ τῶν πετελῶν; τὸ δένδρον τοῦτο εἶναι τὸ ahuehuell ὅπου τὴν σκιάν του πάντοτε εὐρίσκει τις πηγὴν ἀναδρύνουσαν, καὶ ἀπὸ τοῦτον τοῦτο μετέπειθ' ἀνέλκει ὅτι εἶναι ὕδωρ, μετὰ τὴν ἀλήθειαν, τὸ ὕδωρ τοῦτο εἶναι ὁ οἶνος τῆς ἐρήμου!

Οἱ ἱππεῖς διευθύνθησαν πρὸς τὸ δένδρον ἐκεῖνο, τὸ τόσον ἀγαθοποιόν, ἀλλὰ ματαίως ἐζητήσαν τὴν ὑποσχεθείσαν πηγὴν. Καὶ ἐν τούτοις ὁ Ἰωσῆς εἶχε δίκαιον.

— Εἶναι παράξενον, ἐτενθόρισε προχωρῶν μετ' ἐκπλήξεω πρὸς τὸ πολύτιμον δένδρον, τὸ ὅποιον εἶ-

χε κοπή πλησίον τῶν ῥιζῶν του καὶ μεταφερθῇ προσφάτως ἀπὸ πολλὰ μακρυνὸν τόπον, ἐμπεριέχοντα τὴν πηγὴν τοῦ ἀναβρυτικοῦ ὕδατος.

— Τῶντι, πολὺ παράξενον, εἶπεν ὁ Μαρτινέζος ὠχρῶν. Τὸν δρόμον μας, τὸν δρόμον μας!

Οἱ ὁδοιπόροι οὐδὲ λέξιν πλέον ἄλλην ἐπρόφερον μεταξύ των, μέχρις οὗ ἐφθασαν εἰς τὸ πολίχνιον Κακαχουϊμιλίαν, ἐξ οὗ, μετὰ μικρὸν γεῦμα, διευθύνθησαν πρὸς τὴν Κουερναβάκαν.

Ὁ χῶρος παρουσίαζε τότε θάαν ἀπρόβωπα, μετὰ γιγαντίων κορυφῶν βυθιζομένων εἰς τὰ νέφη ἢ εἰς τὴν κυανὴν ἑκτασιν τοῦ οὐρανοῦ. Παραλλαζάντες εὐρὺν σκόπελον, εἶδον τὸ φρούριον τοῦ Κοχιγάλκου, φυλαττόμενον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Μεξικανῶν, καὶ τῶν ὁποίων τὸ ἔδαφος ἔχει 9000 μέτρων ἑκτασιν. Οἱ περιηγηταὶ διευθύνθησαν πρὸς τὸν ἀπέραντον κῶνον, ὅστις ἐν εἵδει ὑποβλήθρου, φέρει στέμμα ἐκ βράχων μετεώρων καὶ ἐριπίων θάαν παραδοξὸν παρουσιάζοντων. Πεζύουσιντες δὲ τότε καὶ δέξαντες τοὺς ἵππους των εἰς πτελέαν, ἐπιθυμοῦντες νὰ πληροφορηθῶσι περὶ τῆς διευθύνσεως τῆς ὁδοῦ, ἐφθασαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κῶνου, βεηθούμενοι ἀπὸ τὰς ἐξοχὰς τοῦ ἔδαφους.

Ἡ νύξ ἐπῆρχετο θυελλώδης καὶ καλύπτουσα διὰ πυκνοῦ σκότους τὰ ἀντικείμενα, εἰς ἅτινα ἐξιδε μορφὴν φαντασιώδη· τὸ ἀρχαῖον φρούριον ὡμοίαζε σχεδὸν μέγαν βονάσσον ὀκλαζόνταν ἐν τῇ πεδιάδι, μὲ κεφαλὴν ἀκίνητον. Τὸ ἀήσυχον βλέμμα τοῦ Μαρτινέζου ἐπίστευεν ὅτι ἐβλεπε σκιάς κινουμένας ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ τερατώδους ζώου. Ἐσιώπα μ' ὅλον τοῦτο ἵνα μὴ κινήσῃ τὸν γίλωτα τοῦ δυσπίστου Ἰωσῆ, ὅστις ἐπροχώρει βραδέως ἐπὶ τῶν αἰραπῶν τοῦ ὄρους.

Αἶφνης μέγιστόν τι πτηνὸν τῆς νυκτός ἀφῆκε κραυγὴν τραχεῖαν καὶ ἀνυψώθη βραδέως ἐπὶ τῶν πλατέων πτερῶν του.

Ὁ Μαρτινέζος ἐσταμάτησε, χωρισθεὶς τοῦ συντρόφου του. Μέγιστος δὲ ὄγκος τις βραχύδης ὑψοῦτο προφανῶς, ἐπὶ τῆς βράτειάς του, τριακοντα πόδας ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς των. Αἶφνης ἀπεσπάρθη καὶ θραύων πᾶν τὸ προτυγχάνον εἰς τὴν διάθυσίν του μὲ τὴν ταχύτητα καὶ τὸν κρότον κεραυνοῦ, ἐδυθίσθη εἰς τὴν ἄβυσσον.

— Παναγία μου! Ἐ! ὑποπλοίαρχε!

— Ἰωσῆ!

— Ἀπ' ἐδῶ.

Οἱ δύο Ἰσπανοὶ ἠνώθησαν πάλιν.

— Τί κρημνισμός! Ἄς καταβῶμεν, εἶπεν ὁ σκοπιωρὸς!

Ὁ Μαρτινέζος τὸν ἠκολούθησεν ἀναυδὸς καὶ ἀμφοτέροι καταβήσαν εἰς τὸ κατώτερον ὁροπέδιον· εὐρὺς αὐλαξ ἐξαλοθρευτικὸς εἶχε διαβῆ διὰ τῆς διόδου τοῦ βράχου.

— Παναγία μου! ἀνεφώνησεν ὁ Ἰωσῆς, οἱ ἵπποι μας ἐσυντρίβησαν! ἐχάθησαν!

— Θεέ μου! εἶπεν ὁ Μαρτινέζος.

— Ἰδέ.

Τὸ δένδρον εἰς τὸ ὁποῖον οἱ δύο ἵπποι ἦσαν δεδεμένοι εἶχε μετ' ἐκείνων ἀρανισθῇ.

— Μὰ τὸν αἶον Ἰακωβὸν! ἐὰν εἴμεθα ἐπάνω των, ἐπανελάβι φιλοσοφικῶς ὁ σκοπιωρὸς.

Ὁ Μαρτινέζος ἐκυριεύετο ὑπὸ φρικώδους συγχιήσεως.

— Ὁ συντριφθεὶς ὄρις, τὸ ἐκρίζωθὲν δένδρον, ὁ πεσὼν βράχος! εἶπε καὶ αἶφνης, μὲ ὀφθαλμοὺς βλοσυροῦς, ἐχύθη κατὰ τοῦ Ἰωσῆ.

— Νὰ μὴ συνωμίλητες πρὸ ἐλπίου μὲ τὸν πλοίαρχον Ὀρίεβα; ἠρώτησε, μὲ χεῖλη ὠχρὰ ἐκ τοῦ θυμοῦ.

Ὁ Ἰωσῆς ἀπεσύρθη ὁ Μαρτινέζος ἦτο ἀποτρόπαιος.

— Ἀ! ὄχι τρέλαις, ὑποπλοίαρχε, εἰς τὸν δαδολὸν οἱ ἵπποι καὶ ἔμπρος, τὸν δρόμον μας, ἐννοεῖς ὅτι δὲν εἶναι καλὸν νὰ μένωμεν ἐδῶ...

Οἱ δύο ὁδοιπόροι ἐπροχώρησαν, χωρὶς νὰ εἰπωσί τι πλέον, καὶ τὸ μετονύκτιον ἐρθασαν εἰς Κουερναβάκαν· ἀλλ' ἦν ἀδύνατον νὰ προμηθευθῶσιν ἵππους, καὶ τὴν ἐπαύριον ἀπὸ πρωῒας διευθύνθησαν πρὸς τὸ ὄρος Ποκοπατεπέτλ.

Ε.

Τὰ ἀπὸ Κουερναβάκας εἰς Ποκοπατεπέτλ.

Ἡ γέφυρα.

Ἡ θερμοκρασία ἦτο ψυχρὰ καὶ ἡ βλάστησις αὐχμηρά. Τὰ ἀπρόσητα ταῦτα ὕψη ἀνῆκον εἰς τὰς παγητώδεις ζώνας τὰς καλουμένας *tierres trias*.

Ἐξ μεγάλης ὥρας, οἱ Ἰσπανοὶ ἐσύροντο μετὰ κόπου, σχίζοντες τὰς χεῖρας εἰς τοὺς σκληροὺς βράχους καὶ τοὺς πόδας των εἰς τοὺς χάλικας. Μετ' ὀλίγον ὁ κάματος τοῦς ἠγάχασε νὰ καθίσωσι, καὶ ὁ Ἰωσῆς προητοίμασε γεῦμά τι.

— Διαβολικὴ ἰδέα, νὰ μὴ πιάσωμέν τὴν συνήθη δρόν! εἶπεν.

Οἱ ὁδοιπόροι ἤλπιζον ὅτι ἤθελον εὖρει εἰς Ἀρακοπίσιλα, χωρίον ἐντελῶς βεβυθισμένον εἰς τὰ ὄρη, δρόμον τινα, ἃ ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα, τὴν αὐτὴν πτωχεῖαν ἀπῆντων πανταχοῦ καὶ τὴν αὐτὴν ἀφιλοξενίαν ὅσην καὶ εἰς τὴν Κουερναβάκαν! καὶ ὅμως ἔπρεπε νὰ σταθμεύσωσιν...

Ἐν τούτοις ὁ ἥλιος ἐκλινε περὶ τὴν δύσιν του· τὰ μεγάλα τοῦ οὐρανοῦ νέφη ὠλοίζον τὰς σκιάς τῶν ἀπέραντων τούτων καὶ θλιβεῶν βράχων. Ἠγγέλλετο δὲ βροχὴ θυελλώδης, ὅποια συμβαίνει εἰς τὰς χῶρας ταύτας. Πᾶσα βλάστησις ἐξέλειπε, καὶ ποῦ καὶ ποῦ, ἔλατοι νινεας ἐτρέμον ἐπὶ τῶν βράχων τούτων, ὧς ἡ κορυφὴ ἐχάνετο ἐντὸς τῶν αἰώνιων χιόνων.

— Δὲν ἀντέχω πλέον! εἶπε τέλος ὁ Ἰωσῆς, πίπτων ἐκ τοῦ καμάτου.

— Ἐμπρός πάντοτε ἔμπρός! ἀπεκρίθη ὁ Μαρτινέζος μετὰ πυρετούτης ἀνυπομονησίας.

Ἦρχεν ἡ βροντὴ ἀντήχουσα.

— Ὁ διάβολος νὰ μὲ πάρῃ ἂν ἤξεύρω πλέον τί μου γίνεται! ἔχασα τοὺς δρόμους.

— Σίγκου νὰ προχωρήσωμεν! εἶπεν ἀπατόμως ὁ Μαρτινέζος.

Καὶ ἡ ἀγκασιὶ τὸν Ἰωσὴ νὰ περιπατήσῃ.

— Καὶ νὰ μὴν ὑπάρχῃ καμμία ψυχὴ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ.

— Τόσον καλλίτερα! εἶπεν ὁ Μαρτινέζος.

Χονδραὶ σταγόνες βροχῆς ἐστύλθον ἔνθεν καθεῖθεν ἐπὶ τῶν βράχων, ἀντανακλῶσαι τὸ τελευταῖον φέγγος τοῦ οὐρανοῦ.

— Ἀφοῦ περάσωμεν τὰς κορυφάς, ποῦ μᾶς περικυκλόνουν, τί θὰ ἰδῶμεν; ἠρώτησεν ὁ ὑποπλοίαρχος.

— Πρὸς ἀριστεράν μας τὸ Μεξικόν, καὶ πρὸς δεξιάν τὴν Πουέβλαν· ἀλλὰ δὲν θὰ διακρίνωμεν τί ποτε· ἐνώπιόν μας θὰ εὐρεθῇ τὸ ὄρος τοῦ Ἰκατασιουάτλ, καὶ, εἰς τὴν φάραγγα, ὁ καλὸς δρόμος. Ἀλλὰ εἰς τὸν διάβολον, ἂν μᾶς φέρῃ ἡ μοῖρά μας ἐκεῖ!

— Ἀς προχωροῦμεν!

Ὁ Ἰωσὴς εἶλεγε τὴν ἀλήθειαν. Ἡ παιδιάς τοῦ Μεξικέου περικλείεται εἰς ἀπέραντον τετράγωνον ἐξ ὁρέων· ὁμοιάζει εὐρείαν διεξαμενὴν, ὠσειδῇ, δεκαοκτὼ λευγῶν μῆκος ἔχουσαν, δώδεκα πλάτος καὶ ἐξήκοντα ἐπὶ περιφέρειαν, περικυκλωμένην ἀπὸ ὑψηλὰς καρυφὰς μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνονται, πρὸς ΜΔ, τὸ Ποποκατεπέτλ καὶ τὸ Ἰκατασιουάτλ. Φθὰς ὁ περιγηγῆς εἰς τὴν κορυφὴν τῶν τειχῶν τούτων, καταβαίνει ἀνὺ δυσκολίας εἰς τὴν παιδιάδα τῆς Ἀναχουάκης, καὶ, προχωρῶν πρὸς βεβίαν, βαδίζει εἰς ὠραίαν ὁδὸν μέχρι τοῦ Μεξικού, μεταξὺ τῶν πτελεῶν καὶ ἐγείρων, τῶν παραπεφυτευμένων κατὰ μῆκος καὶ ἀμφοτερωθεν ἐκτεταμένων ἀλῶν· θαυμάσαι εἶναι καὶ αἱ κυπάρισσοι, καὶ αἱ σχῖνοι, ὅμοιοι τῶν κλαιουσῶν ἱστῶν τῆς Δυτικῆς Ἀμερικῆς. Ἐνθεν καθεῖθεν αἱ καλλιεργημέναι παιδιάδες καὶ αἱ ἀνθισμένοι κῆποι παρεντιάζονται θεῖαν ἀξιοθαύμαστον, ἀφ' ἐιέρου δέ, αἱ μηλέαι, αἱ ῥοαὶ καὶ αἱ κερασάαι ἀναδιδούσιν εἰς τὴν καθαροτάτην καὶ ἡδεῖαν ἐκείνην ἀτμοσφαῖραν τῶν εὐοδαίων εὐώσμων καὶ ἀναψυχητικῆν.

Ἀλλὰ πόσον ἐκοπίασαν διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ μέρος τοῦτο.

Ἡ ἰσχυρὴ τῆς βροντῆς ἐξηκολούθει μετὰ δυνάμει· μεγαλειτέρως εἰς τὸ ὄρος· ἡ βροχὴ καὶ ὁ ἀνεμὸς ἐκόπαζον ἐνίοτε, ἀλλ' ἡ ἡλὼ καθίστατο ἐκκρατικωτέρα καὶ ἐκπληκτικωτέρα.

Ὁ Ἰωσὴς εἰς ἕκαστον ὅγμα ἐβλασφήμει· ὁ δὲ Μαρτινέζος, ὡχρὸς καὶ ἀναυδός, ἔρριπτε βλέμματα δειλὰ εἰς τὸν συνένοχόν του, ὅστις ἐπροπορεύετο, ὡς ζῶσα τις αἰτίς τῆς συνενοχῆς του.

Αἶφνης λάμψις τις ἐφλίξε τὸ μέλαν σκότος! εἰ ὁδοιπόροι ἦσαν ἐνώπιον ἀδύστου! . . . Ὁ Μαρτινέζος ἐπροχώρησε ζωηρῶς πρὸς τὸν Ἰωάννην· ἔθηκε τὴν

ἑαυτοῦ χεῖρα ἐπὶ τῶν ὤμων του, καὶ μετὰ τινα κυλίσματα βροντῆς πῶ εἶπε:

— Ἰωσὴ! . . . φοβοῦμαι . . .

— Φοβεῖται! φοβεῖται! φοβεῖται· ἀπὸ τὴν θύελλαν;

— Ὁχι . . . μὲ τύπτει ἡ συνείδησις! Δὲν φοβοῦμαι ἐγὼ τὴν θύελλαν τοῦ οὐρανοῦ, φοβοῦμαι τὴν θύελλαν τῆς ψυχῆς μου! . . .

— Ἡ προδοσία ἐκείνη σε βασανίζει! . . .

— Ὁχι ἡ προδοσία . . .

— Ἀ! ὁ δὸν Ὀρτέγας . . . Μὲ κάμεις νὰ γελῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωσὴς, ὅστις δὲν ἐγέλα, διότι ὁ Μαρτινέζος εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς βλοσυροὺς καὶ τὴν κόμην ἀνωρθωμένην!

Βροντὴ παρατεταμένη ἀντήχησεν αἶφνης, ἥτις πεσοῦσα πλησίον τῶν δύο δολοφόνων, τοὺς ἔκαμνε νὰ ἀποχωρισθῶσιν εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν.

— Σὺ πα, Ἰωσὴ, σιῶπα!

— Τοιαύτην νύκτα! . . . καὶ πῶς νὰ μὴ βλασφημῇ κανεὶς! ἐπανελάβεν ὁ σκοπιωρὸς· ἐν φεθῇ, κλείσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ ὦτά σου.

— Μοὶ φαίνεται ὅτι βλέπω τὸν δυστυχῆ ἐκείνον . . .

— Καὶ τὴν σπαρμένην κεφαλὴν σου! . . . εἶναι εὐφρέστατον!

— Νά! νά! εἶπεν ὁ Μαρτινέζος.

Μία σκιά μελανὴ παρεστάθη εἰς εἴκοσι ποδῶν ἀπόστασιν, καταφωτισθεῖσα ὑπὸ λευκόχρου ἀστραπῆς· ποραχρήμα δὲ ὁ Ἰωσὴς ἐπανήλθε παρὰ τῷ Μαρτινέζῳ, ὡχρὸς, ἀναυδός, ἀποτρόπαιος!

— Τί εἶναι ἐκεῖνο, ἐκεῖνο; ἀνέκραξεν.

Ἐτέρα ἀστραπὴ διέφλεξε τὰ σκότη, καὶ τότε ὁ Ἰωσὴς εἶδεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του βραχίονα ὑψωμένον, καὶ κρατοῦντα ξίφος.

— Βοήθειαν! εἶπε.

— Φοβεῦ!

Δὲν ὑπῆρχε πλέον εἰμὴ ἐν πτώμα εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Ὁ Μαρτινέζος ἐρευσεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς καταιγίδος, τρομερὸς καὶ αἱματόφυρτος, ὡς ὁ Κάι!

Μετὰ μίαν στιγμὴν, δύο ἀθῆωποι εὐρίσκοντο παρὰ τὸ πτώμα.

— Τὸν εἶα!

— Τὸν ὁποῖον καλὰ εἰδορθώσαμεν!

— Ὀλίγον ἐλείψε νὰ μᾶς προδῶσῃ ὁ ὄφις, τὸν ὁποῖον ἐσπαραξάμεν!

— Καὶ ὁ βράχος ἐκεῖνος εἶχε πράξι· τὸ ἡμίτου τοῦ σκαποῦ μᾶς!

— Τὸν δρόμον μας!

— Τὸν δρόμον μας!

Ὁ Μαρτινέζος περιπλανᾶται ὡς παράφρων, διὰ τῶν θορυβωδῶν τούτων ἐρημιῶν. Αἱ λευκαὶ ἀστραπαὶ, αἰνῖνες τὸν καθίστων ὡχρότερον, τὸν καταπλέρουσιν ὑπὸ καταχθονίου πυρὸς!

— Ἦδη εἰς τὸν ἄδην! ἀναφωνεῖ. Τρέχει ἀσκητῆς, ὑπὸ τὴν βροχὴν, ἥτις πίπτει ποταμηδόν, καὶ δὲν σβένει τὰς φλόγας τοῦ καίοντος κρανίου του.

του!.. Βοήθειαν! βοήθειαν! ἐδύχησε, προσκρούων ἐπὶ ὀλισθηρῶν αἰχμῶν. Αἱ πύκται ἐφάνιντο κύπτουσαι πρὸς αὐτὸν διὰ τὰ τὸν κινῶσιν ἐντὸς τῶν φανταστικῶν βραχιόνων των· οἱ βράχοι ἐφάνιντο τέρατα ἐνοκλάζοντα ἐν τῇ σκιᾷ, παρμουνιόντα διὰ τὰ τὸν καταβροχθίσωσι διαθιόντα· τὰ βράθρα φλογίζονται, αἱ συνεχεῖς καὶ ἀπεπάλληλοι ἀστραπαὶ ἐξεμουσιν ὑπὸ τὰ βήματά του τὸ ἐκδικητικὸν πῦρ τοῦ ἄθου!

Ὁ Μαρτινέζος καταβαίνει πάντοτε, ποτὲ μὲν ἀναρριχώμενος τὰς ζοφερὰς ἀκρορείας, ποτὲ δὲ κυλῶν τὸ κεκμηκὸς σῶμά του ἐπὶ τῶν βράχων, οἷτινες καταπίπτουσιν.

Αἶφνης σφοδρὸς ἀναβρασμὸς ἠκούσθη· παρατηρεῖ... τὸ ὅρος ἐφαίνεται κλονούμενον, καί, ὑπὸ τοῦς πόδας του, ἀκούει, διδοῖ δὲν ἡδύνατο νὰ ἴδῃ, τὴν ἀφρίζουσαν ῥοήν χειμάρρου ὠριωμένου εἰς τὰ κράσπεδα τῶν βράχων!

Ἦτο δὲ ὁ μικρὸς τῆς Ἰξτολουάκης ποταμὸς, ὅστις ἀνέβραζε κάτωθεν, εἰς βάθος πεντακοσίων βημάτων. Θίλει νὰ φύγῃ, ἀλλὰ πίπτει πρηνὴς κατὰ γῆς!

Ἡ καταιγὶς καθίσταται σφοδροτέρα παρά ποτε· ἡ γῆ ἐφαίνεται ἀμιλλωμένη πρὸς τὴν ὀργὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἰς τὸν χεῖμῶρρον τῆς βροχῆς τοῦ ἀνταποδίδει τὰς φλόγας τῶν ἡφαιστειῶν ἐκρήξιών της! Ἡ κορυφή τῆς Ποποκατεπέτης ἀνοίγεται μετὰ κρότου ἀπεριγράφτου, καὶ φλόγες ἐκσπινδονίζονται, σκορπίζουσαι μακρὰν πυρφλεγεῖς βράχους. Ἡ λάβα ἐξαίμεται ποταμηδὸν ἐκ τῆς ἀκρορείας, φωτίζει τὰ σκότῃ διὰ τῆς ἐμπρηστικῆς λάμψεώς της, καὶ χυνομένη ἐν τῇ ἀβύσσῳ, ἐνοῦται μετὰ τοῦ ἁροῦ τῶν ὑδάτων, καὶ ἀποτελεῖ πᾶσι γον ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ.

— Φρίκη! ἀναφωνεῖ ὁ Μαρτινέζος.

Ἐγείρεται ἐπὶ τῶν γονάτων του καὶ περιφέρει τὰ βλέμματά του. Ὀλίγον μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ χεῖμῶρρου ὑπῆρχε γέφυρα, σχηματιζομένη ἐκ τῶν βλασῶν τῆς *crascentia pinnata*, συνηωμένων διὰ χορδῶν τῆς ἀγᾶθης (φυτοῦ ἐκ τοῦ συστήματος τῶν βρομολοειδῶν). Ἐστηρίζετο δὲ εἰς τὰς δύο ἄκρας της διὰ τινων πισσάλων ἐμπηγμένων εἰς τὸν λίθον· ἀλλὰ προσδεδωμένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, αἰωροῦτο ὡς νῆμα ἐν τῷ κενῷ.

— Πρέπει νὰ φύγω.

Ὁ Μαρτινέζος, κρατούμενος μετὰ λύσσης εἰς τοῦς σχοίνους τοῦς στηρίζοντας τὴν ἀέριον ταύτην δέσδον, προχωρεῖ ἔρπων, ταλαντιούμενος ἀνωθεν τοῦ χεῖμῶρρου τῶν ὑδάτων καὶ τῶν φλογῶν.

Κατοβαλὼν θάρρος, ἔφθασεν εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην... Μαῦρη σκιὰ ἐμφανίζεται ἐνώπιόν του καταπληκτικὴ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτερινῆς ταύτης φρίκης.

Ὁ Μαρτινέζος ὀπισθοχωρεῖ ἄαυδος· καὶ πλησιάζει εἰς τὴν ὄχθην, ἣν εἶχεν ἀρῆσει· ἀπιστρέφει· ἀλλ' ἑτέρα τις ἀνθρώπινος μορφή ἵσταται πλησίον του.

Ὁ Μαρτινέζος ἔπεσε γονυπατὴς εἰς τὸ μέσον τῆς γεφύρας, εἰς τὴν ὁποίαν προσκαλλᾶται μὲ χεῖρας κεικλισμένας ὑπὸ τῆς ἀπελπισίας.

— Μαρτινέζε, εἶμαι ὁ Παῦλος.

— Μαρτινέζε, εἶμαι ὁ Ἰάκωβος.

— Ἐρόνιυσες... πρέπει ν' ἀποθίνης.

— Βιέπεις τὴ γῆ, ἥτις ἤνοιξε διὰ νὰ σέ καύσῃ... αὐτοῦ εἶναι τὸ νεκροκράδον σου, δὲν θὰ κερδήσῃς τίποτε ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ δὸν Ὀρτίβα.

— Ἰδὲ τὸν ἄθῃν ὅστις σὲ περιελήσσει ἤδη εἰς τὰς φλόγας του. Ἰδοὺ ἡ αἰωνιότης σου, δὲν θέλεις ὑπάγει εἰς Μεξικὸν νὰ πωλήσῃς τὰ πλοῖα τῆς Ἰσπανίας.

Τὸ ἡφαιστειοῦ ταρασσεῖ μετὰ πλειοτέρης μαχίας τὴν λυσίκομον κεφαλὴν του, καὶ ἡ λάμψις τοῦ κρατήρος ἐπλημύρῃσε τὰ ὄρη, ἀντανεκλάσθη ἐν οὐρανῷ πυρσυχὴ καὶ ἀπαισίῳ.

— Ἀπόθανε, λέγουσιν αἱ δύο φωναί.

Δύο κτυπήματα ξηρὰ ἠκούσθησαν εἰς τὰς δύο ἄκρας τῆς γεφύρας. οἱ πάσσαλοι πίπτουσιν ὑπὸ τὰν πέλεκυν.



Φρικώδης μυκηθμὸς ἀντήχησεν. Ὁ Μαρτινέζος, μὲ τὰς χεῖρας τεταμένας ἑρρίφθη εἰς τὴν ἀβυσσον.

— Ἐκδικήθην τὸν δὸν Ὀρτίβαν! λέγει ὁ Ἰάκωβος.

— Ἐκδικήθην τὸν δὸν Ὀρτίβαν καὶ τὴν Ἰσπανίαν! προσθέτει ὁ Παῦλος.

Οὕτω παρήχθη, ἐν δρόμῳ αἱ ἀξίῳ τοῦ συγγραφῆως τῶν Μοχικάων (Mohicans), τὸ ναυτικὸν τῆς Μεξικανικῆς Ὁμοσπονδίας. Διότι τὰ δύο Ἰσπανικά πλοῖα ἔμειναν εἰς τὴν νέαν δημοκρατίαν, καὶ ἔγειναν ὁ τύπος τοῦ μικροῦ ναυτικοῦ, ὅστις διεφιλονίκηκε πρὸ ὀλίγου τὸ Τεξὰς καὶ τὴν Καλιφορνίαν πρὸς τὰς γιγαντώδεις ἰσθμῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

(Μετὰρρασις) Π. Η.